

RAZGOVOR MATEJA KOLEŽNIK, REDATELJICA PRVE DRAMSKE PREDSTAVE NOVE SEZONE U HNK-u SPLIT

Na 'Ujaku Vanji' radimo nemilosrdno i precizno

razgovarao
Jasen BOKO

Mateja Koležnik, nagrađivana slovenska redateljica kojoj je 'Ujak Vanja' u splitskom HNK treća režija u Hrvatskoj, prvi put radi u Splitu. Čehov u Splitu u posljednjih desetak godina nije bio čest gost, a o razlozima predstave, klasicima, splitskom ansamblu i čehovljanskoj pauzi s Koležnikom smo razgovarali u samoj završnici rada na predstavi koja će premijeru imati 28. listopada, u subotu.

Kao na filmu

Češće se bavite suvremenim autorima nego onima koje određujemo kao "klasike". Mislite li da postoji bitna razlika među jednim i drugim, ima li termin klasičar uopće smisla?

- Ima smisla. Sve drame koje danas ubrajamo u "klasike" nadživjele su svoje vrijeme. Što znači da u njima postoji nešto čisto, univerzalno, arhetipski točno. Dakle, ono što ostaje bitno, intrigantno, jako ili zanimljivo i izvan vremena u kojem su te drame napisane.

Poznati ste kao redateljica izrazito dinamičnih predstava, brzog tempa,

"Kad je južina, kao redateljica imam pravo vikati na muškarce"

Joško PONOŠ

SLOVENSKA ŠTREBERICA "Čehov
Je nemilosrdan i precizan u pisanju svojih karaktera i onda mi je nekako normalno da je takav bio i naš rad. Dobro, možda ima nešto i u tome što je redateljica Slovenka, uz to i štreberica"

tekstova koje sam radila nego što bi to mogla biti nekakva moja redateljska poetika. Zbog moderne dramaturgije koje nose tekstovi, recimo, Schimmelpfenniga ili LaButea - tekstovi koji više podsjećaju na filmski scenarij nego na dramski tekst - počela sam se baviti prijevodom filmskog reza, kadiranja, montaže... u kazališnu formu. Tako sam došla do simultanih, paralelnih scena, pokretnih scenografija, repetiranja istih scena iz različitih rakursa...

Što s Čehovom, s njegovom znamenitom "pauzom" o kojoj su ispisani brojni eseji?

- Kod Čehova nisam niti razmišljala o tom filmskom

jeziku. Jednostavno nije bilo potrebe. Od prvog čitanja "Vanje" meni se čini da vrijeme jednostavno stane u monolozima, u onih pet fenomenalnih zapisa intimne. Nije mi, dakle, na pamet padalo nikakvo kadriranje i ubrzavanje. Ali ako me pitate ima li u našoj predstavi "čehovljanskih pauza" - nema. Jer, moram vam iskreno priznati da nikad nisam znala što konkretno znače, gdje i kako se rade i koliko traju.

Sad ste donekle upoznati s hrvatskim kazalištem, kakvo vam se ono čini, posebno u kontekstu onoga što se događa u vašoj zemlji, Sloveniji?

- Nekako mi se čini da

kod nas, u Sloveniji, na malom prostoru postoji više različitih redateljskih poetika, tako da vjerojatno stoji onaj stereotip prema kojem je slovensko kazalište već godinama kazalište redatelja.

Mala glumačka podjela

Splitski ansambl novo vam je iskustvo, možete li o ovdašnjim glumcima i radu s njima reći nekoliko riječi, a da ne budu one kurtoazne o "izuzetnom zadovoljstvu u radu s ovakvim ansamblom"?

- Teško mi je govoriti o ansamblu i atmosferi koja u radu vlada. "Ujak Vanja" ipak zahtijeva malu glumačku podjelu, premlu da bi se davale nekakve paušalne procjene. U malim podjelama uvijek se stvori intimna atmosfera u kojoj su ljudi odmah spremni intenzivno raditi, istraživati, ranije počinju tražiti onaj zajednički kod glume, počinju se slušati, gledati, kritizirati, nadopunjavati, svađati, hrabriti... I u tome "moji" splitski glumci nisu ništa drugačiji od glumaca drugih kazališta.

Znači nemilosrdan i precizan rad kakav vas je karakterizirao i ranije?

- Pa, Čehov je nemilosrdan i precizan u pisanju svojih karaktera i onda mi je nekako normalno da je takav bio i naš rad. Dobro, možda nije samo Čehov kriv za takav rad, ima nešto i u tome što je redateljica Slovenka, uz to i štreberica!

Kako ostati "mlada u glavi"

Imate li možda u rukavu odgovor na pitanje zašto režirate?

- Zašto? Možda zato jer ništa drugo ne znam bolje raditi? A i dobro mi dođe da ovako, kad je splitska južina, kao redateljica imam pravo dugo i intenzivno vikati na muškarce, što mi inače ne bi bilo dopušteno.

Dobro, znate zašto režirate, a imate li možda i odgovor na pitanje čemu vam uopće služi kazalište, ako "služi" ni-

je prepužna riječ?

- Služi mi da ostanem mlada u glavi. Tjera me da mislim, da se preispitujem, da sumnjam, da svaki put kad se nađem pred novim tekstom i novim glumcima krenem od nule.

Ništa što sam napravila dosad ne može biti jamstvo da će ovo novo biti dobro. Kazalište mi ne dozvoljava da padnem u rutinu. Eto, zato taj svoj zanat volim i mrzim.

ne volite previše pauze. Čehov je međutim kontraindiciran bilo kakvom brzim ritmom, kako ćete riješiti taj "problem"?

- Mislim da ta dinamičnost i brzi tempo o kojima govorite proizlaze više iz

Bebo Grahovac